

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

જોસ એન્ટોનિયો ઝાલ્લા ડીઝ ડેલ કોરલ એલિયાસ જોસ એન્ટોનિયો ઝાલ્લા

વી.

પશ્ચિમ બંગાળ અને અન્ય રાજ્ય.

(૨૦૨૦ની રીટ અરજી (ફોજદારી) નંબર ૩૧૮)

જુલાઈ ૨૮, ૨૦૨૧

[વીનીત સરન અને દિનેશ માહેશ્વરી, ન્યાયમૂતિ શ્રીઓ]

ભારતનું બંધારણ-કલમ ૩૨-હેબીયસ કોર્પસ પિટિશન-સગીર બાળકોની કસ્ટડી માટે- દાખલ થવાપાત્ર - અરજદારે પ્રતિવાદી નં.૬ સાથે લગ્ન કરેલ હતા અને તેમને બે સગીર બાળકો છે.અરજદાર કે જે સ્પેનના નાગરિક છે. તેઓએ હેબીયર્સકોર્પસ અરજી આર્ટીકલ ૩૨ હેઠળ દાખલ કરેલ છે. સગીર બાળકો પ્રતિવાદી નં.૬ સાથે ભારતમાં રહે છે તેમની કસ્ટડી મેળવવા માટે ભારતમાં- પ્રતિવાદી નં.૬ હેબિયસ કોર્પસ અરજી બાળકોની સારસંભાળ ના સંદર્ભમાં, ખાસ કરીને જ્યારે અરજદાર દ્વારા બાળકોની કસ્ટડી માટે વાલીઓ અને વોર્ડ

અધિનિયમ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પેઝિંગ હતી-ચોજવામાં આવી હતી:વર્તમાન કેસમાં, સ્પીક્ટ હકીકતો એ છે કે પ્રતિવાદી નં.૬ (માતા) પાસે બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી હતી, જેના માટે અરજદાર (પિતા) એ પહેલેથી જ વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમની કલમ ૧૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી, જે વિચારણા હેઠળ છે; અને માતા સાથે બાળકોની કસ્ટડી, જે એક કુદરતી વાલી છે, તેને ગેરકાયદેસર ન કહી શકાય અને તેથી, હેબિયસ કોર્પસ માટેની અરજી ટકવાપાત્ર રહેશે નહીં અને તે પણ સીધા બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ-વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળ ઉપલબ્ધ વૈધાનિક ઉપાય એ યોગ્ય ઉપાય છે, જેનો અરજદાર દ્વારા પહેલેથી જ લાભ લેવામાં આવ્યો છે-વર્તમાન કેસમાં કોઈ અસાધારણ અથવા અપવાદરૂપ સંજોગો નથી જેની જરૂર છે. સુપ્રીમ કોર્ટે બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવો-અરજદાર દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવેલો ઉપાય એક યોગ્ય અને અસરકારક ઉપાય છે, જેમાં બાળકોના કલ્યાણ અને સુખાકારી અંગે અહીં ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ પ્રશ્નો કાયદા અનુસાર ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે-વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ, ૧૮૮૦-કલમ ૧૨-કૌટુંબિક કાયદો-બાળ કસ્ટડી.

યશિતા સાહુ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય, (૨૦૨૦) ૩ એસસીસી ૬૭:[૨૦૨૦] ૧ એસસીઆર ૪૧૭-વિશિષ્ટ.

તેજસ્વિની ગૌડ વિ. શેખર જગદીશ પ્રસાદ તિવારી (૨૦૧૯) ૭ એસસીસી જર:
[૨૦૧૯] ૭ એસસીઆર ૩૩૫ અને સૌમિત્ર કુમાર નાહર વિરુદ્ધ પારુલ નાહર
(૨૦૨૦) ૭ એસસીસી ૫૯૯-નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

(૨૦૨૦) ૭એસસીસી ૫૯૯	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૬
(૨૦૨૦) ૧ એસસીઆર ૪૧૭	વિશિષ્ટ	પેરા ૬
(૨૦૧૯) ૭એસસીઆર ૩૩૫	ઉલ્લેખ કર્યો છે	પેરા ૭

ક્રિમિનલ ઓરિજિનલ જ્યુરીસ્ટિક્શન:૨૦૨૦ની લેખિત અરજી (ફોજદારી) નંબર
૩૧૮

(ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ)

પી. એસ. નરસિમ્હા, સિનિયર એડ. (AC) વ્યક્તિગત રીતે અરજદાર.સિદ્ધાર્થ
લુથરા, સિનિયર એડ., સૌમિત્ર જી. ચૌધરી, સુશ્રી પૂજા કુમારી શો, ચંચળ કુમાર
ગાંગુલી, કુમાર મિહિર, એડ.પ્રતિવાદીઓ માટે.

કોર્ટનો નીચેનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો:

હુકમ

૧. આ હેબિયસ કોર્પસ પિટિશન ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ અરજદાર (પિતા) દ્વારા તેના બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી માટે દાખલ કરવામાં આવી છે.

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે અરજદારે પ્રતિવાદી નંબર ૬ સાથે લગ્ન કર્યા હતા અને તેમને લગભગ ૧૫ વર્ષનો પુત્ર અને લગભગ ૧૦ વર્ષની એક પુત્રી છે. અરજદાર સ્પેનનો નાગરિક છે. અરજદાર (પતિ) અને પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્ની વચ્ચે કેટલાક વિવાદો હોવાથી, પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્નીએ અરજદારને બે સગીર બાળકો સાથે છોડી દીધો હતો. ત્યારબાદ અરજદારે ગાર્ડિયન્સ એન્ડ વોર્સ એક્ટ, ૧૮૮૦ (ત્યારબાદ "ધ એક્ટ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૧૨ હેઠળ બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી માટે ૧૦મા વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ, અલીપુર, કોલકાતા સમક્ષ કેસ દાખલ કર્યો, જેને ૨૦૧૭નો કેસ નંબર ૮૮ તરીકે ગણવામાં આવે છે. કસ્ટડી માટેનો આ કેસ હજુ પણ આ અદાલતમાં પેન્ડિંગ છે. વધુમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્ની દ્વારા અરજદાર સામે ઘરેલું હિંસાથી મહિલાઓનું રક્ષણ અધિનિયમ, ૨૦૦૫ હેઠળ પણ કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે, જે પણ પેન્ડિંગ છે. ઉપરોક્ત કેસમાં, પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્નીની તરફેણમાં કેટલીક જાળવણીની રકમ મંજૂર કરવામાં આવી હતી, જેને હાઈકોર્ટમાં પડકારવામાં આવી હતી અને તેમાં ઘટાડો કરવામાં આવ્યો છે. આ અરજીમાં આ જ મુદ્દો નથી.

૩. ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદારે નીચેની પ્રાર્થનાઓ

સાથે આ રિટ અરજી દાખલ કરી છે:

“(i) આ માનનીય અદાલત સમક્ષ સિદ્ધાર્થ ઓપા ઝલ્લા મહાપાત્રા અને ઇકાંતિકા માર્ગરીતા ઝલ્લા મહાપાત્રાને રજૂ કરવા માટે પ્રતિવાદીનં ૬ ને નિર્દેશ આપવા અને આદેશ આપવા માટે હેબિયસ કોર્પસના સ્વરૂપમાં યોગ્ય રિટ/આદેશ/નિર્દેશ જારી કરવા જેથી તેમના અધિકારોનું રક્ષણ થાય .

(ર) બાળકોને ભારતના કોલકાતાથી સ્પેનમાં સ્થાનાંતરિત કરીને તેમના અધિકારોનું યોગ્ય રક્ષણ સુનિશ્ચિત કરવા માટે, જે બાળકો માટે ઉપલબ્ધ સૌથી સુરક્ષિત વિકલ્પ છે, ૨૦૧૭ના લર્નડ ૧૦મા એડિશનલ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ, અલીપુર સમક્ષ પેવિંગ એક્ટ VIII કેસ નં.૮૮/૨૦૧૭ ના પરિણામને આધિન, પ્રતિવાદીઓ નંબર ૨,૩,૪ અને પને ઉપરોક્ત સિદ્ધાર્થ ઓપા ઝલ્લા મહાપાત્રા અને ઇકાંતિકા માર્ગરીતા ઝલ્લા મહાપાત્રાની કસ્ટડી સોંપવા માટે આદેશ/આદેશ/નિર્દેશ જારી કરવા .

(iii) પ્રમાણપત્ર સ્વરૂપમાં યોગ્ય રિટ/આદેશ/નિર્દેશ જારી કરવા, જેમાં પ્રતિવાદીઓને ૨૦૧૭ના અધિનિયમ VIII કેસ No.૮૮/૨૦૧૭ ના સંબંધમાં આ માનનીય અદાલત સમક્ષ ૧૦મા વધારાના જિલ્લા

ન્યાયાધીશ, અલીપુર સમક્ષ હાલમાં પડતર કેસના રેકૉર્ડ રજૂ કરવા નિર્દેશ આપવામાં આવે, તેથી તેની તપાસ કર્યા પછી સમજણપૂર્વક ન્યાય આપવામાં આવી શકે છે.

(જ) સંબંધિત પ્રતિવાદીઓને નિર્દેશ આપતો વચગાળાનો આદેશ અને અરજદાર અને પ્રતિવાદી નં.૬, એટલે કે, સિદ્ધાર્થ ઔપા ઝલ્લા મહાપાત્રા અને ઇકાંતિકા માર્ગારીતા ઝલ્લા મહાપાત્રા.

(વ) વચગાળાનો આદેશ કે જે બાળકોને ભારતના કોલકાતાથી સ્પેન લઈ જવાનો અને અરજદાર સહિત તેમના પૈતૃક પરિવારની સંભાળ અને રક્ષણ હેઠળ રહેવાનો અને સ્પેનમાં તેમના પૈતૃક પરિવારના ઘરે રહેવાનો નિર્દેશ આપે "

જ. અમે અરજદારને સાંભળ્યા, જે વ્યક્તિગત રીતે હાજર થયા છે, તેમજ શ્રી સિદ્ધાર્થ લુથરા, પ્રતિવાદીઓ નં. ૧ થી ૫ તરફે તથા શ્રી ચંચળ કુમાર ગંગુલી અને શ્રી અનુજ પ્રકાશ, પ્રતિવાદી નં. ૬/પત્ની તરફેને પણ સાંભળ્યા. રેકૉર્ડનો અભ્યાસ કર્યો.અમે શ્રી પી. એસ. નરસિમ્હા, વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલને પણ સાંભળ્યા છે, જેમને અદાલતની મદદ માટે એમિક્સ ક્યુરી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૫. કાયદાની કલમ ૧૨ હેઠળ બાળકોની કસ્ટડી માટેની અરજી પેઝિંગ છે તે હકીકત વિવાદિત નથી.ઉપરોક્ત અરજીમાં કરવામાં આવેલી પ્રાર્થનાઓના અવલોકનથી પણ ઉપરોક્ત કેસની પેન્ડન્સી સ્પષ્ટ થશે.પ્રતિવાદી નં. ૧ ના વિદ્વાન વકીલ શ્રી અનુજ પ્રકાશ દ્વારા પ્રારંભિક વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો છે.૬ આ અરજીની જાળવણીક્ષમતાના સંદર્ભમાં, ખાસ કરીને જ્યારે અરજદાર દ્વારા બાળકોની કસ્ટડી માટે વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ બાકી છે.

૬. અરજદારે રજૂઆત કરી છે કે આ અરજી સગીર બાળકોની સલામતી સુનિશ્ચિત કરવા અને તેમના શ્રેષ્ઠ હિતમાં દાખલ કરવામાં આવી છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્ની બે સગીર બાળકો સાથે કોલકાતામાં રહે છે, જે કોવિડ-૧૯ માટે રેડ ઝોન છે, જ્યારે અરજદાર સ્પેનનો રહેવાસી હોવાથી બાળકોને સ્પેન લઈ જઈ શકે છે, જે વધુ સુરક્ષિત સ્થળ છે અને વધુ સારી તબીબી સુવિધાઓ ધરાવે છે.એવી પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે હાલમાં અરજદાર શાંતિનિકેતનમાં રહે છે, જે કોવિડ-૧૯ માટે ગ્રીન ઝોન છે અને તેથી, શાંતિનિકેતનમાં અરજદાર સાથે બાળકો સુરક્ષિત રહેશે.તે પણ રજૂ કરવામાં આવે છે કે બાળકોને પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્ની દ્વારા ગેરકાયદેસર રીતે લઈ જવામાં આવ્યા છે અને અરજદાર ખોટી રીતે તેમની કસ્ટડીથી વંચિત છે.અરજદારે રજૂઆત કરી છે કે બાળકોને તેમના પિતા સાથે રહેવાનો અધિકાર છે, કારણ કે બંને માતા-પિતાને તેમના બાળકોની કસ્ટડીનો અધિકાર છે.તેના સમર્થનમાં,

તેમણે "સૌમિત્ર કુમાર નાહર વિરુદ્ધ પારુલ નાહર" (૨૦૨૦) ૭ એસસીસી ૫૯૯ અને "ચશિતા સાહુ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય" (૨૦૨૦) ૩ એસસીસી ૬૭ માં આ અદાલતના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો. વધુમાં અરજદાર દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળ બાળકોની કસ્ટડી માટેની અરજી ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ છે, પરંતુ આપેલ સંજોગોમાં, પ્રતિવાદી નં. ૬/પત્નીને આ અદાલત દ્વારા બાળકોની કસ્ટડી અરજદારને સોંપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે.

૭. તેનાથી વિપરીત, રાજ્ય/પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સિદ્ધાર્થ લુથરાએ રજૂઆત કરી છે કે બાળકોની કસ્ટડી માટેની અરજી ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ પેન્ડિંગ છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળની આ રિટ અરજી ટકવાપાત્ર રહેશે નહીં. તેના સમર્થનમાં, તેમણે "તેજસ્વિની ગૌડ વિરુદ્ધ શેખર જગદીશ પ્રસાદ તિવારી" (૨૦૧૯) ૭ એસસીસી ૪૨ અને "ચશિતા સાહુ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્ય" (૨૦૨૦) ૩ એસસીસી ૬૭ માં આ અદાલતના બે નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા જવાબી સોગંદનામામાં સ્પષ્ટપણે કહેવામાં આવ્યું છે કે પશ્ચિમ બંગાળ રાજ્યમાં રોગચાળાની સ્થિતિ સારી રીતે નિયંત્રણમાં છે અને એવું ન કહી શકાય કે બાળકો કોલકાતામાં માતા સાથે સુરક્ષિત રહેશે નહીં.

૮. વિદ્વાન એમિક્સ શ્રી પી. એસ. નરસિમ્હાએ વર્તમાન બાબતને લગતી કાયદાની સ્થિતિને ખૂબ જ વ્યાજબી રીતે રજૂ કરી છે.

૯. પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્નીના વિદ્વાન વકીલ શ્રી અનુજ પ્રકાશે આ હેબિયસ કોર્પસ પિટિશન ટકવાપાત્ર નથી તે અંગે શ્રી લુથરાની રજૂઆતોને સમર્થન આપ્યું છે, ખાસ કરીને જ્યારે બાળકોની કસ્ટડી માતા પાસે હોય, જે કુદરતી વાલી હોય.એવી દલીલ કરવામાં આવેલ છે કે ઘરેલું હિંસાથી મહિલાઓનું રક્ષણ અધિનિયમ, ૨૦૦૫ ની જોગવાઈઓ હેઠળ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલી ભરણપોષણની રકમ અરજદાર દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્નીને ચૂકવવામાં આવી નથી, જે વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરજદારને પ્રતિવાદી નંબર ૬/પત્ની અથવા બાળકોની સુખાકારી માટે કોઈ ચિંતા નથી.અંતે એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જો અરજદારને બાળકોની કસ્ટડી આપવામાં આવે અને તે બાળકોને સ્પેન લઈ જાય, તો તેઓ ટ્રાયલ કોર્ટના પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની બહાર હશે, જ્યાં કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ બાળકોની કસ્ટડી માટેની અરજી ચાલુ છે.બાળકોની સલામતીના સંદર્ભમાં, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે પ્રતિવાદી નં.૬/ પત્ની , બાળકો સાથે કોલકાતામાં રહે છે, અને માર્ચ ૨૦૨૦ થી, રોગચાળાની બે લહેર (કોવિડ-૧૯) પસાર થઈ ચૂકી છે, અને પ્રતિવાદી નં. ૬/પત્ની તેમજ બે સગીર બાળકો સંપૂર્ણપણે સુરક્ષિત છે.

૧૦. અરજદાર તેમજ પક્ષકારો તરફે વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા પછી અને રેકૉર્ડના અવલોકન મુજબ , અરજદારના દાવાના ગુણદોષમાં જતા પહેલા, આ અદાલત દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલો પ્રારંભિક પ્રશ્ન આ અરજીની જાળવણીને લગતા હશે.

૧૧. તે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે બંને માતા-પિતાને તેમના બાળકોની કસ્ટડીનો અધિકાર હોઈ શકે છે પરંતુ કસ્ટડીના ઉપરોક્ત પ્રશ્ન પર પક્ષકારો દ્વારા પુરાવા રજૂ કર્યા પછી અને યોગ્ય પ્રક્રિયાને અનુસરીને નિર્ણય લેવાનો છે, જે વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ હશે; અને અરજદારે ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ પહેલેથી જ અરજી દાખલ કરી છે, જે બાબત કોલકાતામાં ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે બાકી છે.

૧૨. યશિતા સાહુ (ઉપરોક્ત) માં નિર્ણય હકીકતો પર અલગ પડે છે.આ કેસ એવા મામલા સાથે સંબંધિત છે જેમાં બંને માતાપિતા, બાળકો સાથે, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં રહેતા હતા અને પતિ અને પત્ની વચ્ચે વિવાદ હતો અને પત્નીએ બાળકોને લઈ જઈને અલગ રહેવા લાગ્યા હતા, તેથી પિતાએ યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સની અદાલત સમક્ષ બાળકોની કસ્ટડી માટે અરજી દાખલ કરી હતી, જેણે પત્નીને બાળકોને રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો અને તેના બદલે પત્ની બાળકોને યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સથી ભારત લઈ ગઈ હતી.તે એવા સંજોગોમાં હતું કે રાજસ્થાન હાઈકોર્ટ સમક્ષ હેબિયસ કોર્પસ પિટિશનમાં, હાઈકોર્ટે પત્નીને છ અઠવાડિયાની

અંદર સગીર પુત્રી સાથે યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ પરત ફરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો જેથી યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સમાં પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્રની અદાલત ત્યાં પહેલેથી જ પડતર કાર્યવાહીમાં વધુ આદેશો પસાર કરી શકે.ઉપરોક્ત હકીકતોમાં જ હેબિયસ કોર્પસ માટેની રિટ પિટિશનને જાળવવા યોગ્ય માનવામાં આવી હતી.તેજસ્વિની ગૌડ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતે ફકરા નંબર ૧૯ અને ૨૦માં હેબિયસ કોર્પસ પિટિશનની જાળવણીને લગતા કાયદાને સ્પષ્ટ રીતે નિર્ધારિત કર્યો છે, જે નીચે દર્શાવેલ છે:

“૧૯. હેબિયસ કોર્પસ કાર્યવાહી એ કસ્ટડીની કાયદેસરતાને ન્યાયી ઠેરવવા અથવા તેની તપાસ કરવા માટે નથી.હેબિયસ કોર્પસ કાર્યવાહી એ એક એવું માધ્યમ છે જેના દ્વારા બાળકની કસ્ટડીને અદાલતના વિવેકબુદ્ધિથી સંબોધવામાં આવે છે.હેબિયસ કોર્પસ એ એક વિશેષાધિકાર રિટ છે જે એક અસાધારણ ઉપાય છે અને રિટ જારી કરવામાં આવે છે જ્યાં ચોક્કસ કેસના સંજોગોમાં, કાયદા દ્વારા પ્રદાન કરાયેલ સામાન્ય ઉપાય કાં તો ઉપલબ્ધ નથી અથવા બિનઅસરકારક છે; અન્યથા રિટ જારી કરવામાં આવશે નહીં.બાળ કસ્ટડીની બાબતોમાં, રિટ મંજૂર કરવાની ઉચ્ચ અદાલતની સત્તા માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં જ લાયક છે કે જ્યાં સગીરની અટકાયત તેની કાનૂની કસ્ટડી માટે હકદાર ન હોય તેવી વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવે.સર્વોચ્ચ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા પ્રશ્નમાં મુકાયેલા મુદ્દા પરના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારા મતે, બાળ

કસ્ટડી બાબતોમાં, હેબિયસ કોર્પસની રિટ જાળવી શકાય છે જ્યાં તે સાબિત થાય છે કે માતાપિતા અથવા અન્ય લોકો દ્વારા સગીર બાળકની અટકાયત ગેરકાયદેસર હતી અને કાયદાના કોઈ અધિકાર વિના હતી.

૨૦. બાળ કસ્ટડીની બાબતોમાં, સામાન્ય ઉપાય માત્ર હિન્દુ લઘુમતી અને વાલીપણું અધિનિયમ અથવા વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળ છે. વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળની કાર્યવાહીમાંથી ઉદ્ભવતા કેસોમાં, અદાલતનો અધિકારક્ષેત્ર તેના આધારે નક્કી થાય છે કે શું સગીર સામાન્ય રીતે તે વિસ્તારમાં રહે છે કે જેના પર અદાલત આવા અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરે છે. વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળની તપાસ અને સંક્ષિપ્ત પ્રકૃતિની રિટ કોર્ટ દ્વારા સત્તાઓનો ઉપયોગ વચ્ચે નોંધપાત્ર તફાવત છે. બાળકનું કલ્યાણ મહત્વનું છે. રિટ કોર્ટમાં, અધિકારો માત્ર સોગંદનામાના આધારે નક્કી કરવામાં આવે છે. જ્યાં અદાલતનો મત છે કે વિગતવાર તપાસ જરૂરી છે, ત્યાં અદાલત અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે અને પક્ષોને દીવાની અદાલતનો સંપર્ક કરવાનો નિર્દેશ આપી શકે છે. તે માત્ર અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ છે, સગીરની કસ્ટડી માટેના પક્ષકારોના અધિકારો હેબિયસ કોર્પસ માટેની અરજી પર અસાધારણ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને નક્કી કરવામાં આવશે.”

(ભાર પુર્વક)

૧૩. વર્તમાન કેસમાં, સ્વીકારવામાં આવેલી હકીકતો એ છે કે માતા પાસે બે સગીર બાળકોની કસ્ટડી છે, જેના માટે અરજદાર (પિતા) એ પહેલેથી જ કાયદાની કલમ ૧૨ હેઠળ અરજી દાખલ કરી છે, જે વિચારણા હેઠળ છે; અને માતા સાથે બાળકોની કસ્ટડી, જે કુદરતી વાલી છે, તેને ગેરકાયદેસર ન કહી શકાય અને તેથી, હેબિયસ કોર્પસ માટેની અરજી જાળવવા યોગ્ય રહેશે નહીં અને તે પણ સીધા ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ.આમ કહેતી વખતે, અમે એ પ્રશ્નમાં નથી જઈ રહ્યા કે ઘરેલું હિંસાથી મહિલાઓનું રક્ષણ અધિનિયમ, ૨૦૦૫ હેઠળની કાર્યવાહીમાં ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દેશિત જાળવણીની રકમ ચૂકવવામાં આવી છે કે નહીં.વાલીઓ અને વોર્ડ અધિનિયમ હેઠળ ઉપલબ્ધ વૈધાનિક ઉપાય એ યોગ્ય ઉપાય છે, જેનો લાભ અરજદાર દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવ્યો છે.વર્તમાન કેસમાં કોઈ અસાધારણ અથવા અપવાદરૂપ સંજોગો નથી જેમાં આ અદાલતને ભારતના બંધારણની કલમ ૩૨ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાની જરૂર પડે.અરજદાર દ્વારા પહેલેથી જ લેવામાં આવેલો ઉપાય એક યોગ્ય અને અસરકારક ઉપાય છે, જેમાં બાળકોના કલ્યાણ અને સુખાકારી અંગે અહીં ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ પ્રશ્નો પુરાવાઓની ચકાસણી કર્યા પછી કાયદા અનુસાર ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે, જે પક્ષો દ્વારા રજૂ કરી શકાય છે.

૧૪. તદનુસાર, અમે સારસંભાળનીક્ષમતાના આધારે આ રિટ અરજીને નકારી

કાઢીએ છીએ.જો કે, અમે ૧૦મા અધિક જિલ્લા ન્યાયાધીશ, અલીપુર, કોલકાતાને વિનંતી કરીએ છીએ કે તેઓ ૨૦૧૭ના બાકી રહેલા કેસ નંબર ૮૮ની શક્ય તેટલી ઝડપથી અને કાયદા અનુસાર, પ્રાધાન્યમાં આ આદેશની પ્રમાણિત નકલ દાખલ કર્યાના છ મહિનાની અંદર, બાકી રહેલા કેસના ઝડપી નિકાલ માટેની અરજ સાથે સુનાવણી કરે અને નિર્ણય લે.

૧૫. વિદાય લેતા પહેલા, અમે શ્રી પી. એસ. નરસિમ્હા દ્વારા આપવામાં આવેલી સક્ષમ સહાય માટે અમારી કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરીએ છીએ, જેમને આ અદાલત દ્વારા એમિક્સ ક્યુરી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

લેખિત અરજ ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.